

Mogens Müllers prædiken 2. søndag i fasten

Taler

Mogens Müller
Professor i Det Nye Testamente
Eksegese, dr. theol.

Dato

4. marts 2012

Sted

Vor Frue Kirke, Københavns
Domkirke

Omstændigheder

Prædikentekst

Lukasevangeliet kapitel 9, vers 37-43

Salmer

Himlene, Herre, fortælle din ære
Hvad mener I om Kristus
Jesus, se til os i nåde
Dit minde skal, o Jesus, stå
Sig månen langsomt hæver

- 1 Gud, lad os leve af dit ord som dagligt brød på denne jord. Amen!

5

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas, 9, 37-43:

- Dagen efter, da de var kommet ned fra bjerget, mødte Jesus en stor skare, og en mand i skaren råbte: »Mester, jeg beder dig, se til min søn, for han er den eneste, jeg har. En ånd tager fat i ham, og pludselig skriger han op, og den river i ham, så fråden står ham om munden, og den mishandler ham næsten hele tiden. Jeg har bedt dine disciple om at drive den ud, men det kunne de ikke.« Jesus udbrød: »Du vantro og forvildede slægt, hvor længe skal jeg være hos jer og holde jer ud? Kom herhen med din søn!« Endnu mens han var på vej derhen, rev og sled demonen voldsomt i ham. Men Jesus truede ad den urene ånd og helbredte drengen og gav ham tilbage til hans far. Og alle blev overvældet af Guds storhed.*

20

Af en af mine gode kollegaer har jeg lært, at skrifter opstår på grund af et ubehag. Der er noget, som man ikke kan komme til rette med, og det forsøger man så at skrive sig ud af. Det gælder også evangelierne. I dem har vi jo hele fire

udgaver af historien om Jesus. Var der kun én historie at fortælle, havde det
25 været mere lige ud ad landevejen. Men hver især har forfatterne til evangelierne
ment, at historien skulle fortælles på netop den måde, som de gjorde det. De
navne, som man tidligt gav dem, skulle ganske vist signalere, at de alle fire var
tæt på begivenhederne. Vi må dog i dag erkende, at ingen af dem har været
øjenvidner. Og hvad mere er: De blev ikke til uafhængigt af hinanden. Men de
30 senere af dem bygger videre på deres forgængeres arbejde. Det begyndte med
Markusevangeliet og fortsatte så med Matthæusevangeliet, Johannesevangeliet
og Lukasevangeliet.

Hvor vil jeg nu i en prædiken hen med disse overvejelser? Jo, når det gælder
35 fortællingen om, hvordan Jesus helbreder drengen med en uren ånd – han blev
tidligere kaldt månesyg; i dag bestemmer vi hans sygdom som epilepsi – så har
de senere evangelieforfattere åbenbart følt ubehag ved historien, sådan som
Markusevangeliet fortæller den. Og som – skal det bemærkes – jo er den udgave,
kirkegængerne kender den i, og hvor faren beder Jesus om at forbarme sig, hvis
40 han overhovedet kan gøre noget, og hvor Jesus i første omgang svarer: ”Hvis du
kan! Alt er muligt for den, der tror”, og hvor faren så sidst råber: ”Jeg tror, hjælp
min vantro!” Denne dramatiske udgave af fortællingen i Markusevangeliet var
forståeligt nok den, der blev foretrukket til at indgå i 2. tekstrække her i
fastetiden. Medvirkende var det måske også, at en tidlig afskriver havde tilføjet
45 et ”og faste” til Jesu afsluttende svar til sine disciple om, hvorfor de ikke kunne
drive den onde ånd ud. Her havde evangelisten Markus ladet Jesus svare: ”Den
slags kan kun drives ud ved bøn.” Men en senere afskriver tilføjede altså – for en
sikkerheds skyld – ordene ”og faste”. De stod nu også i Bibelen til og med 1948-
oversættelsen, ganske vist med en fodnote om, at ordene ikke fandtes i de ældste
50 håndskrifter. Men de forsvandt i den nuværende oversættelse fra 1992, hvor de
ikke engang har efterladt sig en fodnote.

Forfatteren til Markusevangeliet har selvfølgelig ment, at historien skulle
fortælles, netop som han gjorde det. Men allerede forfatteren til
55 Matthæusevangeliet har her ladet sig styre af sit ubehag og fjernet såvel dramatik
som dialog. Denne forfatter har – som min førnævnte kollega har skrevet det og
det endda i en lærebog – konsekvent gjort Markusevangeliets fortælling
'kedeligere'. Og det er der noget om, og i hvert fald er gengivelsen af denne
fortælling et helt klart eksempel på det. Men her har Matthæusevangeliet tilmed
60 dannet skole for forfatteren til Lukasevangeliet. Han har åbenbart næret det
samme ubehag ved Markusevangeliets rigtig nok ”stærke” historie. Men selv om

han har overtaget Matthæusevangeliets stærkt forkortede og afdramatiserede udgave, har han dog også tilladt sig at gribe ind i den. Ubehaget har ikke været helt udryddet.

Hos Markus samler meget af opmærksomheden sig omkring disciplenes uformåenhed. Jeg kan endnu hører gamle P.G. Lindhardts ord i en radioprædiken over denne tekst: "Og her står så kirken i al sin hjælpsomme hjælpeløshed." Og sandt nok: man skal aldrig komme for godt i gang. Kirken skal kende sine grænser. Lindhardts "faste" salme til denne søndag indeholdt da også linjerne: "Ja, vi tro, men tvivl sig klæber som en øgle til vor tro" (DDS 580,3). Men allerede i Matthæusevangeliet er det hele dæmpet ned – det dramatiske ordskifte med den fortvivlede far er væk – og det er nu blevet en belæring om tro. Her beskylder Jesus således disciplene for "lidentro", altså en tro, der kun er til stede som kim, og som bør vokse sig stor og stærk. Vi kan så spørge, hvad det er, troen skal bære igennem til. Er det til at komme i besiddelse af underfulde kræfter, så vi kan helbrede syge, eller er det til at leve med det spørgsmålstegn, som sygdom og ondskab og død sætter ved vores billede af Gud? Hverken Jesus eller de første disciple udryddede jo al sygdom, selv om evangelierne indimellem kommer med drastiske statements om, at han helbredte al sygdom og lidelse blandt folket (Matt 4,23).

Forfatteren til Lukasevangeliet, som jeg trøstigt vil anbringe flere årtier inde i det 2. århundrede, vælger imidlertid at give fortællingen et nyt sigte. I hans udgave tager Jesus nærmest sine disciple i forsvar over for alt for store forventninger til deres formåen. Ganske vist kan denne forfatter i anden del af sit værk, Apostlenes Gerninger, fortælle om, hvordan også disciplene både kunne helbrede syge og opvække døde. Men det sker som en stadfæstelse af evangeliets kraft. I Lukasevangeliet uddriver Jesus uden videre den urene ånd af drengen og giver ham tilbage til hans far. Og talen i Markusevangeliet om bøn og eventuelt også om faste og Matthæusevangeliets ord om disciplenes "lidentro" forsvinder her helt. De afløses af en kort bemærkning om, at "alle blev overvældede af Guds storhed." I disse afslutningsord – man kunne kalde det et korsvar – er det altså Gud, der kommer ind i billedet, og det sker ved, at skaren overraskende nok bekender at se Guds gerning i Jesu gerning. Helbredelsen af den syge dreng skal ikke sige, at havde disciplene – og siden kirken – bare tro nok, så kunne man udrette mirakler. Nej, den tro eller bevidsthed, som Lukasevangeliet med sin udgave af fortællingen ønsker at fremkalde, er, at Guds godhed og kærlighed til os er større end al vores sygdom og synd, ja at selv ikke døden sætter grænser for

den.

Og ganske som vi kan se de senere evangeliets forfattere i kamp med deres
105 ubehag over de fortællinger, som ligger foran dem, således må også vi i dag
arbejde med dem. Ellers kunne vi jo bare læse dem op og lade det blive ved det.
Jeg kendte en ældre præstehustru, der faktisk indimellem ytrede det synspunkt,
at prædikenen tit var synd for teksterne. Men som forfatterne til henholdsvis
Matthæus- og Lukasevangeliet måtte gengive historien, så den kunne have noget
110 at sige ind i deres tid og kontekst, sådan må vi også gøre det. Og vi er jo
unægtelig kommet på noget større afstand af udgangspunktet, end de var. Vi
lever i en verden, hvor underfulde helbredelser – for nu slet ikke at tale om
dødeopvækkelser – har en vanskelig gang på jorden. Til gengæld har vi en
udviklet og dygtig lægevidenskab, som for mange af os har afværget og udskudt
115 døden.

Vi kan derfor gerne fortsætte i det spor, som Lukasevangeliet lagde. For i hans
udgave står Jesus som den, der vil præge vores billede af Gud. Jesus står i
evangeliernes fortællinger som Guds synlige side. Og er der en skjult Gud bag
120 ved ham, er han netop skjult og uden for vores rækkevidde. Og det at Jesus er
Guds synlige side, vil jeg yderligere udfolde derhen, at det glædelige budskab
også er, at vi ikke umiddelbart kan aflæse Guds sindelag over for os i, hvordan
det går os. Når vi konfronteres med sygdom – og ikke mindst når det gælder
vores børn – så er det ikke Guds straf. Her må vi fastholde, at naturen – også
125 den del af naturen, der afspores i sygdom og tidlig død – at denne natur er
blind. Så når Jesus fortælles som den, der helbreder syge og opvækker døde, så
sker det som tegn, der vil åbne for en bevidsthed om, at hvad der sker os i det
ydre, ikke er Guds sidste ord om os.

130 Så i alt, hvad der hænder os, ”det sure med det søde”, skal vi fastholde det billede
af Gud, som Jesus gjorde synligt og tilstedeværende i denne verden. Det er –
som vi har set det – ikke et billede, der kan og skal fastlåses i tekster, ikke engang
i et evangelietskrifts tekst. For det er et levende billede, der hele tiden vil træde
frem på en sådan måde, at det kalder tro og frimodighed frem i os. Den tro og
135 frimodighed der slet ikke kan andet end at vinde skikkelse i kærlighedens
gerninger over for dem, vi møder på vores vej. For det er et billede, der vil
inddrage os, rive os med. Så vores blik umærkeligt hele tiden glider fra Jesus over
på det medmenneske, hvis næste du og jeg er.

Amen!

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

145

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

2. søndag i fasten, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

150

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/mogens-mullers-praediken-2-sondag-i-fasten-2012>

155

160

165

170

175